

Klasse jan 2015

Onbewust Nederlands leren? Schrijf over emoties

18 uur geleden [schrijf een reactie](#)

Als in je klas vier op de vijf leerlingen thuis geen Nederlands spreken, hoe werk je dan aan taalvaardigheid? "Laat ze een boek schrijven", zegt Thijs Mackelberg, taalcoach in het HTISA in Gent. De leerlingen uit het tweede beroeps schreven hun verhaal en emoties neer in het pakkende boek 'Ik ben heel veel pijn'. "Zo werken ze onbewust aan hun Nederlands, maar ze krijgen ook meer zelfvertrouwen en een beter imago."

In het Hoger Technisch Instituut Sint-Antonius, een secundaire school in de Gentse binnenstad, heeft 81 procent geen getuigschrift basisonderwijs. 83 procent van de schoolpopulatie zijn GOK-leerlingen. Bovendien spreekt 80 procent van de leerlingen thuis geen Nederlands. "Maar taal is essentieel, niet alleen in de algemene vakken", zegt godsdienstleraar Joke Zwanckaert. "De leerlingen moeten bijvoorbeeld het werkmateriaal kunnen benoemen. Maar ze kennen vaak de basiswoorden niet om de les te kunnen volgen. Ze krijgen de woorden niet geschreven die ze moeten invullen. En dan beginnen ze zich te vervelen in de les. Ze hebben geen positieve band meer met de taal."

Taalcoach

Die negatieve spiraal wil de school doorbreken. Twee schooljaren terug stelde de school twee taalcoaches aan. Die ondersteunen de leraren bij de taalproblemen die de leraar in zijn klas ervaart. "Ik spring binnen in de les", zegt taalcoach Thijs Mackelberg. "Ik praat met de leraar over wat werkt en waar hij mee worstelt. En samen maken we de lessen taalgericht. Dat kan door kleine tips: zet belangrijke woorden in de les steeds in eenzelfde kader. Gebruik pictogrammen. Herhaal moeilijke woorden, desnoods vijftig keer als dat nodig is. En ik suggereer nieuwe werkvormen."

Zot idee

Maar het kan ook groter. Zo schreven de leerlingen uit 2 bso een boek in de les godsdienst. "Een zot idee van Thijs", lacht Joke. "Hij redeneert: die gasten zeggen dat ze niet kunnen schrijven? Wel, wat kunnen we eraan doen zodat we hen én de buitenwereld tonen dat ze dat wel kunnen? We laten ze gewoon een boek schrijven!" Thijs: "De eerste reactie van de leerlingen was: 'Dat kunnen wij niet. Dat lukt nooit.' Maar ik had ze wel nieuwsgierig gemaakt. En toen we de klassieke lessen voor dit project doorbraken, werden ze dolenthousiast."

Pakkende verhalen over pijn

De kapstok voor het project vonden Thijs en Joke in de lessen godsdienst die 'pijn' als centrale thema hadden. Joke: "Als ik aan mijn leerlingen rechtstreeks vraag of ze al een pijn hebben ervaren, dan klappen ze dicht. Daarom hebben we eerst foto's aangereikt die gevoelens losweken. Zo dachten ze na over hun gevoelens. Vertelden daarover aan elkaar. Interviewden elkaar. Keken of ze die info konden gebruiken. En schreven zo hun verhaal over persoonlijk lijden neer. Dat werden dan pakkende verhalen over jongens die hun vader verloren toen ze twee waren. Maar ook kleine anekdotes over skaten en op je gezicht smakken."

Godsdienstles wordt taalles

Ondertussen scherpten de leerlingen voortdurend onbewust hun taal aan. Thijs: "Geef je ze gewoon taal oefeningen, dan hebben ze daar geen zin in. Zeker leerlingen die uit onthaalklassen voor anderstaligen (OKAN) komen, reageren: 'O nee, niet alwéér taal!' Maar hier hadden ze nooit het gevoel dat hun godsdienstles ook een taalles was. Toch boekten ze onbewust enorme

voortgang, want je beheerst een taal maar goed als je je emoties kan verwoorden in die taal. Belangrijk is dat je taal op een positieve manier gebruikt. Ga niet uit van het idee: 'Je Nederlands is onvoldoende, je zal nog veel moeten oefenen.' Dan beschouw je taal als een probleem en wordt dat een drempel. Maar taal is net een hefboom: hoe beter je leerlingen Nederlands spreken, des te beter ze zich voelen."

Fier

De verzamelde verhalen staan nu in het boek 'Ik ben heel veel pein', in een prachtige lay-out van Yves De Coster, facilitair coördinator op school. Thijs: "De leerlingen zijn er onvoorstelbaar fier op. Ze waren bloednerveus voor de boekvoorstelling, maar die werd een geweldig succes. Op het openschoolmoment stelden we het boek tentoon in gigantische kijkdozen. Prachtig om te zien hoe de leerlingen hun ouders meetroonden om te zeggen: 'Dit is mijn verhaal!' Door dit boek te maken, werkten ze niet alleen aan hun taalvaardigheid. Ze kregen er ook meer zelfvertrouwen door. Tegelijkertijd werkten ze aan hun imago. De buitenwereld beschouwt allochtone, anderstalige leerlingen uit tso en bso vaak als probleemjongeren. Dit boek schreeuwt echter uit: kijk wat we kunnen!"

Lesmateriaal

Bij het boek hoort een begeleidende bundel. Thijs: "Daarin leggen we stap voor stap uit hoe je zo'n project in je klas aanpakt. Belangrijk is dat je iets tastbaars, zoals een boek, produceert. Daar kan je achteraf nog naar teruggrijpen én op verder bouwen. We maakten ondertussen al een filmpje op basis van het boek en laten de teksten uit het boek nu op muziek zetten. Maar je kan het boek ook in de klas gebruiken. Daarom staan in de bundel ook uitgewerkte lestips rond vertellen en luisteren naar elkaars verhalen."

Win het boek 'Ik ben heel veel pein'

Zes gelukkigen winnen het boek 'Ik ben heel veel pein'. Wil je kans maken op een exemplaar? [Vul dan het wedstrijdformulier in.](#)

'Ik ben heel veel pein' is een project ter bevordering van de geletterdheid. Het kreeg de steun van de Provincie Oost-Vlaanderen. Je kan het bestellen bij [HTISA](#).

Copyright foto's: Yves De Coster

[Schrijf een reactie op dit artikel](#)

Vind je dit artikel interessant?

Schrijf je in voor onze nieuwsbrief Lerarendirect! Elke week het belangrijkste onderwijsnieuws, tips, educatieve activiteiten en acties van Klasse. Gratis in je mailbox.

→ E-mailadres